

ANTONÍN SOVA: U ŘEK

U řek mám večer vlažný rád,
u řek, kde plno mušlí leží,
kde zvolna z řeky vstává chlad
a bílá pěna z dálky sneží.

U řek mám břízy nejraděj
a olše, do nichž stín se dere,
a cvrčků šum a vážek rej
a v dálce města rysy šeré.

Rád u řek rybáře já zřím
za clonou par s lodičkou línou
se ploužit šerem večerním,
kdy červánky v mze modré hynou.

A večer když se nachýlí
a měsíc v řece kdy se houpá,
ten noční chodec, napilý
modravou parou, z vod jež stoupá:

rád spřádám rytmus hudby pln
při vzpomínkách a sladké tuše,
při šplouchání ztišených vln
a při vzrušení celé duše.

1. Podtrhni v básni barevně slova, která se rýmují.

2. Kolik slok má báseň?

3. Zakresli schéma rýmu, který básník použil:

4. Vyber ze tří možností správnou definici personifikace.

- a) Je to přirovnání na základě podobnosti.
- b) Je to básnický prostředek, kterým se neživým věcem a jevům přisuzují vlastnosti a chování živých bytostí.
- c) Je to přirovnání na základě věcné souvislosti.

5. Pracuj s textem básně. Doplň odpovědi na otázky.

Které stromy má básník nejraděj? .....

Kterou část dne má básník rád? .....

Jaký zvuk vydávají cvrčci? .....

Co dělá měsíc v řece? .....

Co dělají červánky? .....

Jak se pohybuje rybářova loďka? .....

JOSEF SVATOPLUK MACHAR: ZDE BY MĚLY KVĚST RŮŽE

A dřímám... Čertovo plemeno
ty ženské se svými .....!
Pištivých, řezavých, kvičících
jich vedle šest sedí asi!

A tak sem slyším přes příčnu
ten jejich rozhovor celý,
o mužích, tetkách a housatech,
o mrkvi, cibuli, ...

A to se diví jak na povel,
kde pranic k podivu není.
Smějí se každé hlouposti v
protivném hlaholení.

Zas jedem ... A vedle začíná
hlasitý rozhovor znovu:
Babka je v křížovém
.....,

rozumím každému slovu.

Kam jede? Jede do Hory.
Návštěvou? Ba. Smutnou ale.

Jeníček její sedí tam
už měsíc v .....

1. Doplň do textu slova na vynechaná místa.

kriminál   výslech

hanba   hlasy   zelí

2. Co znamená výraz dřímát?

- a) napůl spát   b) tvrdě spát   c) snít   d) snažit se usnout

3. Najdi v textu, co si hrdina myslí o ženách ve vlaku.

4. Doplň na základě ukázky textu.

- a) Syn staré paní se jmenuje .....
- b) Paní mu veze .....
- c) Její syn byl odsouzen k .....
- d) Jezdí za ním, protože .....

Pár buchet vezu mu, buchet pár,
on je tak vždycky rád jídá...
Můj bože, pověšen...bože můj,
ta ..... pro něj, ta bída!

5. Najdi v textu oslovení.